

УМЕТНИЦИ И ПРИРОДА: ЕКОЛОШКО-УМЕТНИЧКИ- ОБРАЗОВНИ ПРОЈЕКАТ „ЧИСТО И БИСТРО“

ТАМАРА ЛУЈАК

”Чисто и бистро”, Београд
E-mail: cistoibistro@gmail.com

Резиме: Дискутован је еколошко-уметнички-образовни пројекат ”Чисто и бистро”.

Кључне речи: екологија

*Негујте зелено дрво у свом срцу и птица
која пева ће сигурно доћи.*

Кинеска пословица

*Вратити се природи кроз уметност и у
њој наћи дубљи смисао.*

Миодраг Нагорни

„Дејвид Бом, професор с Лондонског Универзитета, сматра да су атоми азота у људском мозгу у сталној вези с честицама које чине лососа који плива, са сваком срцем које куца и сваком звездом која трепери. И у таквом парадоксалном космосу где постоји дуалност честица/талас једино су неспорни енергија, њено „кретање” и утицај. Човек их осећа емоцијама и доживљава мислима – ствара представе о њима, које су ако не стварне, а оно делотворне.

Разум је већином... усистемљен. Углавном је заузет решавањем проблема и убеђен у умност својих поступака. Река варијанти која постоји у „пољу нулте тачке” (празнине) је раскошан дар за разум. Када се то разум схвати, бројне препреке ишчезавају. Душа, за разлику од разума, не мисли – она осећа и зна – зато не греши. Баш као што је претпостављао Никола Тесла, људски организам подсећа на космички механизам. Мозак, са неокортексом (кора великог мозга) као процесором, је примопредајник надлежан за мисли – информисану енергију. Срце и амигдале у мозгу повезани су емоцијама – информисаном енергијим другог типа – за душу, а преко ње с „пољем нулте

тачке” (празнином). У сваком случају, у било ком проблему зашифровани су кључеви његовог решења...

Када душа прихвати решење, бесмислено је сумњати у њега... Душа не мисли – њој је све то исто, као да је стварно. Зато не треба размишљати и желети, него једноставно остваривати своје науме.

Намера да се измени животни пут није само чврста одлука и увереност у своје могућности – она без сумње и безусловно узима оно што науми. Она се заправо рађа у импровизацији, слично просветљењу (наједном искрсној идеји). Уосталом, не лети човек кроз простор, него се „простор животних варијанти” креће у односу на човеков наум, у сусрет његовом остварењу. Тај наум не произилази из човекове воље, него из јединства душе и разума. Он јесте јединство душе и разума. Воља, као унутрашњи наум, треба да се усмери на постизање тог јединства. У томе је суштина остваривања сваког циља. Одговорност за своју судбину није бремене, то је – слобода.¹

Управо је на овај начин – наједном - рођена идеја о међународном еколошко-уметничком пројекту „Чисто и бистро“. Вође пројекта Гордана Петковић, Јелена Моловић, Наташа Станић, Драган Павловић, Ненад Вучковић и ја, носили смо је годинама у себи, док се у једном тренутку „простор животних варијанти није окренуо у односу на наш наум, у сусрет његовом остварењу“. Тако смо одлучили да се ангажујемо на пољу екологије и покренули смо уметничко-еколошки пројекат „Чисто и бистро“ са циљем да се очисте, за почетак, Београд и околина, а касније и цела Србија и шире, и, путем ангажоване уметности и предавања, подигне еколошка свест код нас.

Инспирисани смо били естонским пројектом Let's Do It! из 2008. године (<https://www.youtube.com/watch?v=zPfdFs227tE&noredirect=1>), краткометражним цртаним филмовима „Човек” (<http://www.6yka.com/novost/52399/ovo-je-crtani-koji-je-uzdrmao-svijet-video>) и „Човек који је садио дрвеће“ (http://www.youtube.com/watch?v=duxURBVW_MU), као и стањем у нашој земљи и региону, али и мудрим мислима (са почетка текста) које су нас навеле на размишљање и делање.

Другујемо са свима: колегама, пријатељима, родитељима, псима и мачкама... само смо се од природе одаљили, отуђили. Да ли је то „болест“ савременог човека – отуђеност од природе, или чиста лењост? Верујемо и једно и друго. Треба изаћи из куће, пешачити, успињати се уском, стрмом стазом, пливати, скакати... Треба наћи времена, треба се одвојити од компјутера, телевизора, мобилног телефона...

И кад се одвоји време за такве „акције“, које би требало да нас повежу са природом, врате коренима, испуне позитивном енергијом, наилазимо на бачене конзерве и флаше од пива, новине, пластичне кесе, картонске кутије, све оно што прати нашу цивилизацију, човека на свакодневном путу од куће до канцеларије и од канцеларије до куће.

¹ Светозар Радишић: <http://www.4dportal.com/hr/znanost/2115-misli-emocije-i-kosmos>

Зелених оаза скоро да нема више. Упрљане су додиром човека. Изађите на обалу Саве, или Дунава, нису вам далеко, или обалу било које друге реке, потока, језера, попните се на било коју планину, Авалу, Рајац, Космај, Букуљу, дочекаће вас пластични и сваки други отпад, ускочите у реку и сусрешћете се са одбаченим буретом, баченом даском, флашом, кесом пуном ђубрета...

Ствари, међутим, нису толико црне. Постоје друштва која се боре за очување човекове средине, постоје Млади горани, постоје планинари, љубитељи природе, људи широког срца, који су вољни да одвоје своје време како би очистили средину у којој живе.

Припадамо једној таквој групи. Љубитељи смо лепе и топле речи, слике, стиха, прозе... чистих шума и бистрих вода. Зато смо, у организацији ПСК „Копаоник“, нашу акцију назвали „Чисто и бистро“. Желимо да се придружимо свима који се боре за очување човекове средине, желимо да се сви они који су забринути за очување животне средине придруже нама.

Планирамо низ акција у Београду и околини и, ако нам прилике то буду дозволиле, целој Србији и шире. Ако желите да се придружите нашој акцији, јавите нам се на cistoibistro@gmail.com. Планирамо и уметничко-еколошке пројекте, али о њима када дође време. Пратите нас стога на страници <http://cistoibistro.blogspot.com/>.

Прва акција коју планирамо, одржаће се у Кошутњаку, 25. маја 2014. Скуп учесника биће у 8.30 испред Конака кнеза Милоша у Топчидерском парку. У плану је чишћење Топчидерске реке од пластичних кеса и флаша, као и чишћење дела Кошутњака од дивљих депонија.

Примери ангажоване књижевности:

*Сломљеној лутки
На гомили смећа
Осмех на лицу*

Вид Вукасовић, магистар космичког права, научни саветник у области међународног права на тему заштите животне средине и некадашњи руководилац одсека за међународно право Института за међународну политику и привреду у Београду.

*Светионик си у невремену лажи
У универзуму од тамне материје
Још тамније енергије
И најцрњих слутњи
Светионик си
Док ходаш космичком стазом
Јединим правим путем*

Наташа Станић, магистар астрофизике.

Тамара Лујак: *Чувари семена:*

„Хоћете да кажете да сте цео пут превалили због семена?“, Коловрат је био забезекнут.

Дошљак немо климну главом и слегну раменима.

Сељак скиде капу, спусти мотику на земљу и почеше се по глави.

„Невероватно“, уздахну, слегну и сам раменима и руком показа дошљаку да га следи. Из џепа од панталона извади марамицу и обриса зној са лица и прљавштину са руку. Тек засејану њиву прешли су у тишини. Странац се дивео сељаковом преданом раду.

Кад су стигли пред трошну кућу од плетера и лепа, Коловрат скиде гумене каљаче и одложи их поред врата. Дошљак је морао да се сагне како би ушао. Док га сељак није понудио да седне на треножац стајао је погрбљен на сред просторије, толико је био висок. Пошто је сео и испружио ноге, заузео је готово целу собу.

Лево од врата налазио се кревет, десно беше огњиште. Од осталог намештаја беху ту још само једна стара шкриња и једна малена полица са свећом и иконом. Придошлица је све то задивљено посматрао. Узео је гутљај понуђене му ракије и чим му је склизнула низ грло, закашљао се и зацрвенео у лицу.

„Добра?!“, Коловрат се од срца насмеја и лупну дугајлију по рамену. Овај се умало не претури са столице од силине ударца. Загрцну се и отпи још један гутљај. Лице му се озари као детету кад добије неочекиван поклон.

„Ддоббрра“, наглашавао је сугласнике као неко ко је скоро научио језик. Сељак се задовољно плесну по колелу и понуди госта скромним ручком. Пошто су се добро заложили, дигоше се од трпезе и одоше у подрум где се налазило семе за садњу.

„Ево“, рече Коловрат отварајући тешка, двокрилна врата. „Можеш узети колико год желиш.“

Дошљак се несигурно клатио на ногама, па опет, савршено је владао собом.

„Узећу од сваке биљке по трри семена. Да ли је то у рреду?“, упита скромно.

Сељак се од срца насмеја, узео пуну шаку из сваког џака и даде странцу. Овај их уредно спакова, свако у посебну кесу, обележи и задовољно стегну Коловрату руку.

„Славни да сте!“, усхићено прозобри. Сељак одмахну руком.

„Није то ништа. Да имам још, дао бих ти, али то је све што сам планирао да садим следеће године. Можеш да посетиш мог суседа, он ће сејати друге културе.“

Странац зину од задовољства.

„Када би све моје колеге имале оволико среће ккао ја“, уздахну полугласно.

„Има вас још?“, упита Коловрат изненађено, али одмах настави даље са причом не желећи да се намеће странцу са сувишним питањима. „До њега не мораш да летиш у том твом чуду“, рече показујући на свемирски брод паркиран на сред ливаде, „брже ћеш стићи овуда, преко поља.“

Дошљак задовољно климну главом, махну домаћину и упути се суседовој кући.

ARTISTS AND NATURE: ECOLOGICAL-ARTISTIC-EDUCATIONAL PROJECT “CLEAN AND CLEAR”

Ecological-Artistic-Educational project “Clean and clear” has been discussed.

Key words: Ecology